

מועצה אזורית מטה יהודה

דוח ביקורת

בנושא

בטיחות בתעבורה

קצין בטיחות בתעבורה נחשב אחד מהתפקידים החשובים עם אחריות כבדת משקל לחיי אדם לביצוע ברשויות המקומיות בכלל ובמועצות אזוריות בפרט.

הכמות הגדולה של האוטובוסים הצהובים במועצה ;

כמות קווי ההסעות בכל יום ותדירות הביצוע ;

המגוון הגדול של סוגי הרכבים(אוטובוסים, משאיות, מיניבוסים) ;

פריסה גאוגרפית רחבה ומידת שליטה נמוכה על קבלני ההסעות.

כל אלה יוצרים מורכבות גדולה שבסופה על המועצה רובצת אחריות כבדת משקל

מבחינת בטיחות והגעת התלמידים למוסדות החינוך וחזרה לביתם בשלום.

לצורך ביצוע הביקורת, התקיימו פגישות עם מר שמעון בוסקילה, קצין בטיחות בתעבורה, וכן נסרקו מסמכים, נהלים, תיקי רכב ובוצעו בדיקות בשטח.

רכב המועצה הינו רכוש ציבורי וככזה הינו חייב ברישום, באחזקה נאותה ובניהול תקין, על פי כללי אפסניה ואחזקה מקצועיים.

המחלקה לבטיחות בתעבורה מונה מנהל מחלקה המכהן גם כקצין בטיחות בתעבורה ומזכירה.

המחלקה כפופה לראש המועצה ואחראית על הבטיחות בדרכים ברחבי המועצה ועל החינוך והגברת המודעות לבטיחות בדרכים לכלל התושבים ובכלל זה, על בקרת בטיחות ותקינות רכבי המועצה בהתאם לתקנות התעבורה, ניהול וטיפול בכלי הרכב הנמצאים בשימוש עובדי המועצה והכשרות והשתלמויות בטיחות לנהגים.

המחלקה מעבירה חוזרי מנכ"ל מטעם משכ"ל, מוציאה מזכרי בטיחות ומעבירה הנחיות בטיחות לנהגים ועורכת השתלמויות לנהגים בנושא זהירות בדרכים.

למשימותיה מפעילה המועצה צי רכב מהסוגים הבאים :

רכבים צמודים – על פי הנתונים שהועברו לביקורת, במועצה 72 רכבים צמודים¹ לעובדי המועצה, כחלק מתנאי שכרם, רכבים אלו הוחכרו בתוכניות ליסינג.

רכב איגום – למועצה רכב איגום אחד. הרכב משמש לפעילות שוטפת של המועצה על פי הצורך. הרכב אינו מוצמד לעובד ספציפי במועצה וחל איסור לשימוש פרטי ברכב האיגום. (רכב האיגום מזוהה באמצעות שילוט של מחלקת הבטיחות בתעבורה). לאחר תום השימוש רכב האיגום חונה במתחם ייעודי של המועצה. המועצה לא מחזיקה במתקן שטיפה עבור רכבי המועצה.

משאיות - כלי רכב המשמשים לפעילות השוטפת של המועצה, צי זה כולל: 2 משאיות מנוף לעבודה בחשמל, 2 משאיות גזם, ו-4 משאיות רגילות. כלים כבדים נוספים- למועצה ביובית נגרות, מחפרון, מכבש גלילי ו-9 נגררים.

אוטובוסים – ברשות המועצה 30 אוטובוסים, רכב ממוגן ירי, ו- 5 מיניבוסים המשמשים בעיקר להסעות תלמידים.

ניהול צי הרכבים במועצה מבוצע על ידי קצין הבטיחות בתעבורה, בין היתר: הקשר עם חברות הליסינג להזמנת רכבים לעובדים על פי החלטת המועצה, השבת רכבים לאחר סיום תקופת השכירות, תיאום טיפולים לרכבי הליסינג, טיפולים ברכבי המועצה (אוטובוסים, משאיות, נגררים וכדומה), ניהול הקשר עם המוסכים השונים ולביצוע תיקונים וכדומה.

ברכבי המועצה (שאינם רכבים צמודים) מותקנת מערכת ISR באמצעותה ניתן לאתר את המיקום של כלי הרכב בכל נקודת זמן לרבות עיון במידע היסטורי. הזמנות עבודה לתיקונים וטיפולים ברכבי המועצה מופקות מתוכנה "אוטומציה".

¹¹ בעקבות שינויים בכוח האדם ותפקידם כמות הרכבים הצמודים במועצה משתנה באופן תדיר.

בהתאם לשאלתא שהוגשה ע"י חבר הנהלת מליאת המועצה בנדון ובהתאם להחלטת ראש המועצה כי הנושא ייבדק ע"י מבקר המועצה ובתאום עם חברי ועדת הביקורת של המועצה, התבצעה ביקורת בגין מקרה בטיחות שקרו בשנים 2018-2019 עם האוטובוסים הצהובים של המועצה.

כמו כן במסגרת הביקורת נבחנו נושאים הקשורים בפעילות קצין בטיחות בתעבורה המופקדת על צי רכבי המועצה ועל הנהגים בהם. בין השאר נבחנו הנושאים כדלהלן: קיומם והלימותם של נהלי העבודה, אמצעי הפיקוח והבקרה על האוטובוסים של המועצה וקבלני המשנה בפן הבטיחותי, ניהול תיקי הנהגים וכד', תוך שימת לב לכללי מנהל תקין ומילוי תפקיד קצין בטיחות בתעבורה.

היקף הביקורת:

הביקורת נערכה במהלך חודשים יולי 2019 ועד לחודש מרץ 2020, ובמהלכה:

התקיימו שיחות וישיבות עבודה עם חברי ועדת הביקורת.

התקיימו פגישות עם נהגי האוטובוסים.

התקיימו ישיבות עבודה עם קצין בטיחות בתעבורה.

התקיימו ישיבות עבודה עם חבר ההנהלה.

התבצעו בדיקות בגזברות המועצה

בתום עבודת הביקורת הועברה הטיוטה לקצין בטיחות בתעבורה לתגובה.

הביקורת מברכת על שיתוף הפעולה המלא לו זכתה במהלך עבודתה.

תקנות התעבורה 1961.

הוראות קבע ונהלים למילוי תפקיד קצין בטיחות בתעבורה.

הוראות ליישום תקנה 585 מתקנות התעבורה באמצעות קצין הבטיחות.

צו המועצות האזוריות.

הגדרת תפקיד ואחריות קצין הבטיחות בתעבורה:

א. ביצוע נהלי העבודה שנקבעו בתקנות התעבורה 585.

ב. פיקוח על הנהגים שיפעלו עפ"י ההוראות והתקנות.

ג. פיקוח על תקינות כלי הרכב הפועלים ברשות.

ד. פיקוח על מצב בריאותם של הנהגים.

ה. הדרכת נהגים והשתלמויות.

ו. הגשת דו"ח שנתי לראש הרשות.

ז. ביקורת בטיחות באוטובוסים.

ח. תיקונים וטיפולים עפ"י דרישת היבואן, תיקוני שבר במוסכים מורשים.

ט. ניהול תיקי רכב, רישום ומעקב אחר החשבונות.

י. ביקורת מפגעי בטיחות בישובים.

יא. ביקורות מדגמיות בחברות ההסעה החיצוניות.

יב. טיפול ותחקור תאונות דרכים.

סמכויות קצין הבטיחות נקבעו בתקנות התעבורה -587 הגדיר ייעודו " שמירה על בטיחות, תקינות ותחזוקה של צי כלי הרכב, פיקוח על כשירות הנהגים והטמעת נושא הבטיחות בנהיגה ברשות המקומית".

על פי תקנה 585 בחלק י' של תקנות התעבורה, תפקידו של קצין הבטיחות בתעבורה: להנהיג, ליזום ולהפעיל סדרי בטיחות להפעלת כלי רכב ונהגים במקום עבודתו שלגביהם ניתן לו אישור עפ"י תקנה 580 א 581 או 583 ולקיים הוראות שפורסמו ע"י משרד התחבורה והבטיחות בדרכים:

1. " לדאוג ולפקח על תקינותם של כלי הרכב על סוגיהם השונים הרשומים בבעלות או

רשומים בקביעות גם אם אינם בבעלות החברה/מפעל/תאגיד/ מוסד.

2. לפקח על כך שהנהגים בכלי הרכב של הנ"ל, יקיימו את כללי הבטיחות ויצייתו להוראות

כפי שיפורטו...

3. לנהל תיקים ורישומים שישקפו את סדרי הבטיחות שהונהגו עפ"י הוראות אלו...
4. לקיים פעולות חינוך, הדרכה והסברה בכל הנוגע לאחזקתם התקינה של כלי הרכב והנהיגה הנכונה עפ"י תקנון התעבורה וכללי הזהירות הנדרשים".
משרד הפנים מנהל השלטון המקומי האגף לכוח אדם ושכר ברשויות המקומיות פרסם הגדרת תפקיד לקצין בטיחות בתעבורה ברשויות המקומיות.
התפקיד הינו תפקיד חובה בהתאם לאמור בסעיף 579 לתקנות התעבורה תשכ"א-1961 להלן:

"תקנות התעבורה": תפקיד חובה ברשויות העונות על אחד מהתנאים המנויים בתקנות. סעיף ב.

"רשום על שמה/ מפעילה/ מנהלת לפחות 20 כלי רכב שחלקם מסוגים המנויים בס"ק 1 וחלקם

מסוגים המנויים בס"ק 2 או סוגים אחרים". וסעיף ד. "רשות מקומית שבבעלותה אוטובוס"

מחויבת להעסיק קצין בטיחות.

ממצאי הביקורת בהתאמה לתחומי אחריות קצין הבטיחות שפורסמו ע"י משרד הפנים:

פיקוח על בטיחות ותחזוקה של כלי הרכב של הרשות:

א. קצין הבטיחות מנהל תיק רכב רק לכלי הרכב של המועצה ולא של כלי רכב של קבלנים המופעלים על ידי המועצה, לכל אוטובוס יש תיק אישי ובו מפורטים כל הדברים הרלוונטים רישיונות, תחזוקה וכיו"ב.

ב. תקלות בכלי רכב של המועצה - נערך רישום הזמנות תיקון במוסך ומעקב אחר התיקונים ואישור החשבונות. מילוי טופס "רישום הודעות על ליקויים" בצי הרכב של הרשות.

ג. קצין הבטיחות אחראי על שליחת כלי הרכב של המועצה לבדיקת תקינות וכשירויות תקופתיים (טיפולים יזומים), על פי הנחיות יצרן, סוג רכב (לרבות כלי רכב מיוחדים) הוראות המועצה. עוד אחראי על אישור הרכב לנסיעה לאחר ביצוע הבדיקות.

ד. הביקורת העלתה כי הקצין מוודא רישום הביקורת וממצאיה על גבי "טופס ביקורת תקופתית/ יזומה" לגבי כל רכב בנפרד, לאחר ביקורת תקופתית. מבחני דרך לכלי הרכב של הרשות מבוצעים בהתאם לסוג הרכב וקצין הבטיחות מבצע ביקורת בכל שלושה חודשים. במסגרת הבדיקות התקופתיות קצין הבטיחות מפקח על זיווד כלי הרכב רק של המועצה בזיווד בטיחות (תיק עזרה ראשונה, מטפי כיבוי אש). קצין הבטיחות מנהל טבלת מעקב לתקפות רישיון כל רכב והביטוח שלו, והנחיות נהגים

והנהלת הרשות לחידוש נדרש בהתאם. את כל האוטובוסים ביטחו עד תאריך 31.12 של אותה שנה.

ב. טיפול במכשירי טכוגרף של כלי הרכב של הרשות, כמתחייב על פי הוראות הדין הקיים והנהלים כל אוטובוס חדש חייב בהתקנת טכוגרף. על קצין הבטיחות לוודא שמכשיר הטכוגרף תקין, פועל כהלכה ומסמן בכל עת על גבי הדסקה האם האוטובוס היה בנסיעה או עמידה, מהירותו, מרחק הנסיעה וזמן הנהיגה כמשמעותו בתקנה

168

בביקורת נמצא כי קצין הבטיחות מנחה את הנהגים בטיפול במכשיר הטכוגרף. דסקות הטכוגרף נאספות אחת לחודש, נבדקות ונשמרות לחצי שנה. לפי הנחיות משרד הפנים על הדסקות להיאסף אחת לשבוע. מילוי טפסים רלוונטים, בהתאם להוראות הדין הקיים. קצין הבטיחות בודק את מכשירי הטכוגרף ברשות ורושם את תוצאות הבדיקה ובהתאם לכך החלפתם או כיוולם. תפקיד קצין הבטיחות להתריע בפני נהגים אשר על פי דסקיות הטכוגרף מרבים לחרוג מהמהירות המותרת.

- א. בהמשך לשאילתא של חבר הנהלת מליאת המועצה בנושא בטיחות הסעות אוטובוסים, התקיים דיון בהנהלת המועצה מיום 1.5.2019 והוחלט להעביר את כל המקרים של בטיחות האוטובוסים לבדיקתי ובשיתוף וועדת ביקורת של מליאת המועצה.
- ב. בהמשך להחלטת הנהלת המועצה התקיימה ישיבה עם חבר הנהלת המועצה והועברו על ידו כל המקרים של בטיחות אוטובוסים שקרו במהלך שנים 2018-2019.
- ג. הועבר מכתב של יו"ר ועדת ביקורת לקצין בטיחות בתעבורה מיום 6.6.2019 בבקשה להמצאת חומרים.
- ג. תשובת קצין בטיחות בתעבורה מיום 18.6.2019.
- ד. החלטת ועדת ביקורת לזמן את הנהגים ולברר את כל המקרים תאונות ואו מקרה בטיחות שקרו בשנה האחרונה.
- ה. פגישה עם הנהגים מיום 8.7.2019.
- ו. ישיבת חברי ועדת ביקורת עם קצין בטיחות בתעבורה מיום 11.8.2019 ומיום 24.11.2019.
- ז. העברת טיוטת דוח ביקורת לקצין בטיחות בתעבורה מיום 27.1.2020.
- ז. ישיבה מיום 24.2.2020 עם קצין בטיחות בתעבורה 24.2.2020 והתייחסותו לטיוטת דוח הביקורת.
- ח. העברת דוח סופי לראש המועצה.
- ט. דיון והמלצות של וועדת ביקורת בדוח הסופי ואישור מליאת המועצה

6. להלן המקרים אשר קרו במהלך השנים 2018-2019 והנושאים אשר נבדקו

- א. הדרדרות אוטובוס של הנהג א.ע על אוטובוס של הנהג א.ל.
- ב. הורדת אוטובוס של נהג המחליף י.מ ע"י המשטרה בגלל בעיות בטיחות.
- ג. שריפת מיניבוס של הנהג י.י במחסיה.
- ד. ביצוע עבירות תנועה על ידי קצין בטיחות בתעבורה תוך כדי בדיקת האוטובוס של הנהג ג.ס.
- ה. הדרכות לנהגים.
- ו. בדיקת בטיחות של חברות הסעות.
- ז. מכרזים ואישור תשלומים למוסכים.
- ח. הזמנות עבודה והצעות מחיר למוסכים.

א. הדרדרות אוטובוס של א.ע על אוטובוס של א.ל

רקע ועובדות:

1. ב- 3.9.2018 בשעות הצהריים בעת המתנת האוטובוסים להסעת התלמידים בחניית בית הספר עין נקובא, הדרדר האוטובוס של א.ע על האוטובוס של א.ל. הצד האחורי של א.ע פגע בצד הקדמי של א.ל ונגרם נזק ל- 2 האוטובוסים.
2. מברור עם הנהגים עולה כי הנהגים לא היו באוטובוסים בעת התאונה.
3. לגרסת א.ע, הוא ירד מהאוטובוס לבדוק תקלת חשמל שהשבייתה את האוטובוס ומיד לאחר שסגר את מכסה המנוע וזו הצידה האוטובוס הדרדר על האוטובוס של א.ל. לדברי א.ל הוא לא ראה את שקרה מאחר והוא היה בשירותים בתוך בית הספר.
4. לטענת קצין בטיחות בתעבורה הדרדרות של האוטובוס קרתה באשמתו של א.ע מאחר והוא לא הפעיל את מערכת הבלימה (מקסי), מערכת שמופעלת ע"י לחץ אויר ואין שום קשר למערכת החשמל.
5. הנהגים התקשרו מיד לסדרן ולקצין בטיחות בתעבורה על המקרה ולמחרת מילאו טופס דוח תאונה שהועבר לקצין בטיחות בתעבורה.
6. האוטובוס הפוגע של מר א.ע המשיך בסידור העבודה (פיזור התלמידים מבית הספר לביתם) ואילו האוטובוס שנפגע (של א.ל) נסע לחניון המועצה למחרת התאונה ובהנחייתו של קצין בטיחות בתעבורה, א.ל נסע למוסך לתקן את האוטובוסים.
7. האוטובוס שהה במוסך מ- 3.9.2018 בצהריים ועד 6.9.2018 בצהריים. במקום האוטובוס, המועצה העסיקה קבלני הסעות.
8. קיים נוהל כתוב במקרה תאונת דרכים מעודכן נכון ליום 20.2.2008.

להלן הממצאים:

1. נמצא כי האוטובוס שהדרדר המשיך את סידור העבודה ללא בדיקה והגעה פיזית של קצין בטיחות בתעבורה למקום האירוע ובניגוד לנוהל. בוצע ברור טלפוני בלבד.
2. התקיים תחקיר בע"פ. לא הועבר תחקיר בכתב ולא הופקו לקחים למניעת הישנות מקרים כאלו בעתיד ולא יצאו הנחיות ומסקנות מהאירוע לכל נהגי האוטובוס ובניגוד לנוהל.
3. לדעת הביקורת יש צורך בכל מקרה של תאונה ואו תקלה באוטובוסים, שקצין הבטיחות בתעבורה יגיע למקום התאונה ולבדוק ולאשר את המשך הסעת התלמידים באוטובוס. המלצות ועדת ביקורת

המלצות

- א. בכל מקרה של תאונה ואו תקלה באוטובוסים, קצין הבטיחות בתעבורה יגיע למקום התאונה ע"מ לבדוק ולאשר האם ניתן לאשר את המשך הסעת התלמידים באוטובוס.

ב. לקיים תחקיר בכתב ולהפיק לקחים למניעת הישנות מקרים כאלו בעתיד ולהוציא הנחיות ומסקנות מהאירוע לכל נהגי האוטובוס.

ב. הורדת אוטובוס ע"י המשטרה בגלל בעיות בטיחות ב- 14.11.2018

רקע ועובדות:

1. הנהג י.מ החליף את הנהג א.ע אשר היה בחופשה, נסע מביתו מבית שמש לעין נקובא להסיע תלמידים לבתי ספר.
2. ליד בית ספר אלון, שוטר עצר את הנהג ובדק את האוטובוס בדיקה שגרתית.
3. הליקויים שנתגלו: צמיגים שחוקים ותקלות חשמל.
4. הוחלט ע"י השוטר להוריד את האוטובוס מהכביש עד לתאריך 21.11.2019 ועד לתיקון הליקויים(כשבוע ימים).
5. כחודש לפני הבדיקה של השוטר, בתאריך 17.10.2018, בבדיקה שמתבצעת פעם בחודש ע"י קצין בטיחות בתעבורה נעשה ביקורת של קצין בטיחות בתעבורה בעצמו לאוטובוס והבדיקה עברה בהצלחה. קצין בטיחות רשם ואישר שהאוטובוס תקין לחלוטין. ליד סעיף מצב צמיגים באחוזים נרשם על ידו 80%.
6. כמו כן נרשם בטופס "עדיין תאונה מאחור" כנראה שהתאונה המוזכרת בסעיף א' לעיל עדיין לא תוקנה.
7. הנהג י.מ התקשר לקצין בטיחות בתעבורה והודיע לו על ההורדה מהכביש.
8. בהנחייתו של קצין בטיחות בתעבורה בטלפון, הנהג נסע לחניון של המועצה ומסר לקצין בטיחות את הדוח.
9. עוד באותו יום, הנהג התבקש ע"י קצין הבטיחות להגיע למוסך ולתקן את הליקויים של החשמל.
10. למחרת ולאחר שקצין בטיחות הזמין צמיגים, הנהג נסע להחליף הצמיגים.
11. האוטובוס חזר לפעילות רק ב- 21.11.2018 כשבוע ולאחר בדיקה של בוחן משטרת.
12. בתאריך 17.11.2018 בבדיקה שמתבצעת פעם בחודש ע"י קצין בטיחות בתעבורה נעשה ביקורת של קצין בטיחות לאוטובוס והבדיקה עברה בהצלחה. בדוח נרשם שהאוטובוס תקין לחלוטין. ליד סעיף מצב צמיגים באחוזים נרשם 90% (לטענתו קצין בטיחות בתעבורה זה הציון המקסימלי שניתן על ידו לסעיף צמיגים).

להלן הממצאים:

1. הנהג המחליף לא הוחתם לפני קבלת אוטובוס על טופס קבלת רכב (מסמך המראה מה מצב האוטובוס, האם יש בו פגיעות וכד'). יתכן ואם בעת מסירת האוטובוס למר י.מ היה נמסר טופס היו מתגלים הליקויים שנמצאו ע"י המשטרה בבדיקה שגרתית.
2. נמצא כי לא קיים נוהל במקרה של החלפת נהג שנמצא בחופשה.

3. נתגלו ליקויים ע"י המשטרה: צמיגים שחוקים וסדוקים, ונורות לדים ונורות מהבהבים לא פועלים לא דולקים.
4. האוטובוס הורד מהכביש ע"י המשטרה למשך זמן של כשבוע ימים,
5. נגרם למועצה נזק כספי וכתוצאה מכך שהמועצה שכרה חברת הסעות אחרת.
6. התקיים תחקיר בע"פ אך לא הועבר תיעוד של התחקיר בכתב.
7. לא הופקו לקחים למניעת הישנות מקרים כאלו בעתיד ולא יצאו הנחיות ומסקנות מהאירוע לכל נהגי האוטובוסים.

המלצות

- א. במקרה של נהג מחליף יש להחתים לפני קבלת אוטובוס על טופס קבלת רכב (מסמך המראה מה מצב האוטובוס, האם יש בו פגיעות וכד').
- ב. להכין נוהל במקרה של החלפת נהג שנמצא בחופשה.
- ג. לקיים תחקיר בכתב ולהפיק לקחים למניעת הישנות מקרים כאלו בעתיד ולהוציא הנחיות ומסקנות מהאירוע לכל נהגי האוטובוס.

ג. שריפת מיניבוס של נהג י.י במחסיה ב- 7.5.2019

רקע ועובדות

1. המיניבוס לפני השריפה היה בטיפול במוסך מ- 10.4.2019 ועד 15.4.2019 (טיפול גיר וטיפול חוזר). כמו כן ב- 7.5.2019 המיניבוס היה במוסך קרן אור בקרית גת בעיית חשמל.
2. ב- 7.5.2019 באמצע הלילה התקשרו לנהג י.י ואמרו לו שהמיניבוס אשר חונה ליד ביתו במחסיה עולה בלהבות.
3. מיד באותו בוקר הנהג התקשר לקצין בטיחות אך לא היה מענה על ידו.
4. התברר לנהג, שקצין הבטיחות היה בחו"ל למשך כשבוע ימים.
5. הנהג הגיש תלונה למשטרה.
6. המיניבוס שימש כמוצג פלילי ולא היה ניתן להעבירו במשך מספר ימים. הרכב הועבר ישירות לחברת הביטוח.
7. המועצה קיבלה פיצוי מחברת הביטוח עבור המיניבוס בניכוי השתתפות העצמית.

להלן הממצאים

1. הנהג התקשר לקצין בטיחות, אך לא הצליח להשיגו, חרף העובדה שעליו להיות זמין כל הזמן לנוכח תפקידו. רק למחרת המקרה קצין הבטיחות יצר קשר עם הנהג.
2. קצין הבטיחות לא הודיע לנהגים על מחליף בעת היעדרותו וגם אין לו מחליף. התייחסות קצין בטיחות : מזכירת המח' מטפלת בנהגים ובמידת הצורך נמצאת בקשר אתו. לא ניתן להעסיק מחליף בעת היעדרותו.

המלצות

בהיעדרות קצין בטיחות יש למנות מחליף מקצועי.

ד. ביצוע עבירת תנועה ע"י קצין בטיחות תוך כדי בדיקת אוטובוס

רקע ועובדות

1. במסגרת תפקידו, קצין הבטיחות מבצע בעצמו ביקורת לכל האוטובוסים של המועצה פעם בחודש.
2. בבדיקה הוא בודק רכיבים בטיחותיים של האוטובוסים כמו צמיגים, בלמים, אורות, הגה וכו' ואף מבצע מבחן נהיגה תוך כדי שהוא נוהג באוטובוס בעצמו.
3. קצין הבטיחות תוך כדי נהיגה ותוך כדי שהוא מבצע ביקורת לאוטובוס מתוקף תפקידו וחובתו ואמור לשמש דוגמא אישית, נתפס ע"י שוטר תנועה וקיבל דוח יל עבירת תנועה
4. קצין הבטיחות נשפט ובהתאם לבקשתו על הדוח.

להלן הממצאים :

1. קצין הבטיחות תוך כדי נהיגה ותוך כדי שהוא מבצע בדיקה לאוטובוס מתוקף תפקידו וחובתו ואמור לשמש דוגמא אישית, נתפס ע"י שוטר תנועה וקיבל דוח על עבירת תנועה.
2. קצין הבטיחות ובהתאם לבקשתו, נשפט בבית משפט לתעבורה בתאריך 2.9.2019 והגיע להסדר טיעון לפיו תוקן כתב האישום לעבירה של אי החזקת הגה בשתי ידיים והושת עליו קנס ע"ס 1,000 ₪ ללא נקודות.

ה. פיקוח על מערך ההיסעים המתבצע ע"י קבלני משנה

רקע ועובדות

1. קצין בטיחות בתעבורה מוציא מכתב תקופתי לכל קבלני המשנה אשר זכו במכרז, לקבלת אישור תקינות ובטיחות של כלי רכב מקצין בטיחות של קבלני ההסעות. – תקין.
2. מתבצע על ידו פיקוח על תקפות האישורים של נהגי קבלני ההסעות ותקפות רישיונות כלי הרכב של קבלני ההסעות. – תקין.
3. מופעלים על ידו באמצעות מר ח.י, סנקציות כלפי קבלני ההסעות במקרים שהם חרגו מהתנאים שנקבעו במכרז, או עברו עבירות תנועה. נמצאו קנסות בשנת 2017- הקנסות הועברו לגזברות המועצה לחיוב וקיזוז לקבלני ההסעות..

להלן הממצאים :

- א. נמצא כי בשנים 2018-2019 נתנו קנסות רק במקרה אחד.
- ב. עוד נמצא כי בפועל הקנסות לא הועברו לגזברות המועצה, ע"מ לחייב את הקבלנים ולקזז מהתשלומים בהתאם.
- ג. בעקבות הביקורת קצין בטיחות בתעבורה העביר לגזברות המועצה את ההוראה לקיזוז הקנס מהקבלן ביום 27.2.2020.
- ד. נמצאו מספר מקרים שהקנסות שהוטלו ע"י פקח מר ח.י בוטלו ע"י קצין בטיחות בתעבורה וללא נימוק בכתב מדוע הקנס בוטל..
- ה. הביקורת ממליצה כי ביטול קנסות יתבצע ע"י ועדה שתוקם ע"י מנכ"ל"ת המועצה ולאחר גיבוש קריטריונים ברורים ונוהל בכתב.
- ו. נמצא כי בשנים 2018-2019 ניתן קנס לקבלן הסעות אחד בלבד וע"ס 1000 ₪.
- ז. הביקורת ממליצה להכין תכנית עבודה שבועית לפקח ההסעות וזאת ע"מ לוודא שהקבלנים פועלים בהתאם לכללי בטיחות בתעבורה ובהתאם למכרז.

פיקוח על מערך ההיסעים המתבצע על ידי קבלני משנה

- ח. אחרי סגירת המכרזים בודק קצין הבטיחות את הדברים הבאים :
- ט. א. רישיון ניהול משרד, תעודת הסמכה של בעל משרד היסעים.
- י. ב. אחת לתקופה מוציא קצין הבטיחות מכתב לקבלת אישור תקינות ובטיחות של כלי הרכב מקצין הבטיחות של קבלן המשנה. קצין הבטיחות מבצע ביקורות פתע ופיקוח על תקפות האישורים. ותקפות רישיונות של נהגי קבלני המשנה, כפי שהתקבלו מקציני הבטיחות של חברות קבלני המשנה.

המלצות

- א. ביטול קנסות יתבצע ע"י ועדה שתוקם ע"י מנכ"ל"ת המועצה ולאחר גיבוש קריטריונים ברורים וקביעת נהלי עבודה קבועים, ברורים ושקופים לעבודת הוועדה (כנדרש בספר הנהלים הרשותי) לאופן ביצוע ונוהל בכתב.
- ב. קצין בטיחות יכין תכנית עבודה חודשית לפקח על ההסעות וזאת ע"מ לוודא שהקבלנים פועלים בהתאם לכללי בטיחות בתעבורה ובהתאם למכרז.

ג. בקרות פתע בבטיחות התלמידים

הביקורת ממליצה כי יערכו ביקורות פתע (בנוסף לביקורות שוטפות) בתחנות ההסעה ובמפריצי ההסעה זאת בכדי לבדוק את התנהגות התלמידים בעלייה וירידה מרכבי ההסעה ואליהם. ביקורות אלה צריכות להיות מתועדות ומועברות לבתי הספר על מנה שהאחרונים ינקטו בפעולות המתאימות בקרב התלמידים והוריהם. הטיפול יהיה משותף למחלקת התחבורה וקצין בטיחות בתעבורה ומנהל אגף חינוך על מנת שיזכה לראייה רחבה ויטופל בהתאם לליקויים שיעלו בביקורות הפתע.

1. הדרכה

1. פיקוח ובקרה על נהגים, המועסקים ע"י הרשות המקומית או הנהגים ברכב שלה קצין הבטיחות בוחן מועמדים לתפקיד נהגים במועצה, תוך בחינת עמידה בתקנות התעבורה ואימות המדדים הרלוונטים לשמירה על בטיחות התחבורה(כגון: רישיונות, הצהרת בריאות, תוצאות המבחנים, אישור המשטרה על כך שלנהג אין הרשעה בגין עבירות מין, הדרכות וקורסים).
2. נמצא בביקורת לכל נהג יש תיק אישי (כולל: פרטיו, רישיונות, הצהרת בריאות, תוצאות מבחנים והדרכות).
3. הדרכה תקופתית נערכת כל חצי שנה של הנהגים והנהגים (בעלי התפקידים הנהגים ברכב של המועצה מתוקף תפקידם) לצורך שמירה על כשירותם. מועד ההדרכה השני תמיד מבוצע בסמוך לפתיחת שנת הלימודים).
4. קצין הבטיחות מבצע הדרכה אישית עדכון נהגי הרשות בנושאים הקשורים לבטיחות ולרכב. מבוצעים רק לגבי האוטובוסים וכלי הרכב שבבעלות המועצה ואינם מבוצעים לגבי רכבי הליסינג. מתקיימת ע"י קצין בטיחות בתעבורה, הדרכה תקופתית לנהגי המועצה, לפחות פעמיים בשנה לרבות הנחייה של נהגי האוטובוסים של המועצה, ע"י קורסים, השתלמויות, ימי עיון והדרכה אישית לצורך שמירה על כשירותם. – תקין.
5. מעקב בריאות וכשירות – קצין בטיחות בתעבורה דורש מכל נהגי האוטובוס אישור מרופא משפחה ואישור מאופטומטריסט לראייה תקינה – תקין.
6. יש ניהול תיקים לנהגי האוטובוס ולאוטובוסים- תקין.
7. מתקיים על ידו עדכון לנהגים בנושאים הקשורים לבטיחות ולרכבים- תקין.

2. מכרזים

רקע ועובדות

1. המועצה עובדת עם מוסכים מרכזיים על פי מדיניות שמנהיג קצין בטיחות בתעבורה של המועצה ולאור ניסיונו רב השנים הוא רואה יתרון גדול לביצוע הטיפולים במוסך המרכזי מהיבטים רבים, בניהם: מקצועיות, אמינות, שירות, אחריות וכדומה.
2. עד לסוף שנת 2018 לא נערך מכרז לבחירת המוסכים שבהם יבוצעו טיפולי הרכבים. ככלל, הביקורת מעירה למועצה, כי פרט לעובדה שעל פי היקפי ההתקשרות לטיפול ברכבים מחויבת המועצה בפרסום מכרז טרם ההתקשרות בחינת הצעות ממספר מוסכים עשוי להזייל באופן משמעותי את עלויות הטיפול והאחזקה של רכבי המועצה.
3. בעקבות הצפת סוגיה זאת מספר רב של פעמים ע"י יועמ"ש המועצה והמלצת מבקר המועצה, המועצה פרסמה מכרז בשנת 2018.
4. בפועל לא הוגשו הצעות ע"י קבלנים נותני שירות.
5. קצין הבטיחות בתעבורה הינו הגורם האחראי על ביצוע טיפולים לרכבים. טרם העברת רכב לטיפול במוסך פונה קצין הבטיחות בתעבורה למוסך להזמנת הטיפול. החשבוניות בגין הטיפולים במוסכים מועברות לידי קצין הבטיחות בתעבורה לבדיקה ואישור העבודה לתשלום.
6. מבדיקת הביקורת עולה כי קצין הבטיחות בתעבורה או מי מטעמו אינו נמצא במוסכים בפועל בכדי לעשות בקרה על עבודת המוסך ולוודא כי העבודות שבוצעו אכן היו נדרשות.
7. הביקורת מעירה, כי לאור היקף ההוצאות המשמעותי למוסכים נהוג ברשויות אחרות למנות גורם שיסייר בין המוסכים ויוודא כי העבודות מבוצעות בהתאם לנדרש בלבד וכי לא מבוצעות עבודות שאינן נדרשות. מומלץ למנות גורם מקצועי במועצה (כגון: שמאי) שיגיע למוסכים מעת לעת ויוודא כי העבודות בגינן מחויבת המועצה אכן בהתאם להזמנת העבודה ולנדרש ברכבים טרם אישור החשבוניות לתשלום, הן לפני ביצוע העבודה והן לאחריה.

המלצות

מומלץ לצאת במכרז נוסף ובהקדם האפשרי ו/או לבקש אישור ממליאה המועצה לפטור ממכרז ע"מ לנהל מו"מ עם מציעים פוטנציאליים.

ח. התקשרות עם ספקים בניגוד לתקנות

בבדיקה מדגמית שערכה הביקורת נמצא שקצין בטיחות בתעבורה :

1. ביצוע עבודות ללא קבלת הצעות מחיר מספק אחד ועד לסכום של 1000 ₪ ואו 3 ספקים שונים ועד לסכום של 70,601 ש"ח.
2. ביצוע עבודות ללא הזמנות עבודה וללא אישור ועדת רכש.
3. ביצוע עבודות קטנות ואי ביצוע הזמנות מסגרת באופן שיוצר בזבוז כספי.
4. עבודה עם ספקים ומוסכים ללא הסכם עבודה חתום ;
5. קיום מערכת יחסים לכאורה בין קצין בטיחות בתעבורה לבין הספקים והמוסכים.
6. בבדיקת הביקורת נמצא שקצין בטיחות בתעבורה נמצא באופן קבוע ושוטף בקשר ישיר עם ספקים ונותני שירות(מוסכים) אשר מהם רוכשים בפועל שירות תיקונים וטיפולים של רכבי המועצה (אוטובוסים ומשאיות). תהליכי העבודה אלו מאפשרים לכאורה היווצרות קשרים אישיים ואחרים בין קצין בטיחות בתעבורה לבין ספקים.
7. לדעת הביקורת, מדובר בתהליכי עבודה שגויים אשר עשויים ליצור קשרים פסולים עד לכדי מצב של ניגוד עניינים בין קצין בטיחות בתעבורה לבין הספקים המספקים לאותם עובדים שירתים.

המלצות

מחלקת הרכש במועצה הוציאה נוהל הזמנת עבודות, חובה על מח' הבטיחות לפעול על פי הנוהל, ולהיעזר במח' הרכש להזמנות מסגרת, הצעות מחיר וכל כיוצא בזה.

ט. אישור תשלומים למוסכים

א. קצין הבטיחות בתעבורה הינו הגורם האחראי על ביצוע טיפולים לרכבים. טרם העברת רכב לטיפול במוסך פונה קצין הבטיחות בתעבורה למוסך להזמנת הטיפול. החשבוניות בגין הטיפולים במוסכים מועברות לידי קצין הבטיחות בתעבורה לבדיקה ואישור העבודה לתשלום.

ב. מבדיקת הביקורת עולה כי קצין הבטיחות בתעבורה או מי מטעמו אינו נמצא במוסכים בפועל בכדי לעשות בקרה על עבודת המוסך ולוודא כי העבודות שבוצעו אכן היו נדרשות.

נמצא כי קצין בטיחות בתעבורה עוסק גם בתיקונים טכניים, בבחירת המוסכים, טיפולי מנוע, מוציא הזמנות עבודה ובסוף גם מאשר את החשבונות לתשלום מבלי ששום גורם אחר במועצה מבצע בדיקה ובקרה.

המלצות ועדת ביקורת

1. לאור היקף ההוצאות המשמעותי למוסכים מומלץ על מינוי מנהל טכני שיטפל בכל הנושאים של הזמנות העבודה, קבלת הצעות מחיר ואישורי עבודות למוסכים ואשר יטפל ברכבים התפעוליים, כניסתם לטיפול במוסך ומתן אישורים למוסך על מהות התיקון ופיקוח על המחיר בגין התיקונים.
2. מתן רכבים צמודים לעובדי המועצה יועבר מקצין בטיחות בתעבורה לגורם אחר במועצה שייקבע ע"י ראש המועצה והמנכ"לית, אשר יטפל ברכבים הצמודים מתחילת התהליך ועד לסוף התהליך ובהתאם לדוח משרד מבקר המדינה בנדון (עדכון ויישום נוהל רכב צמוד, קביעת סוג רכב צמוד, קביעת מכסות כמות דלק, בדיקת ניצול המכסות, חיוב תאונות, קנסות בסוף התהליך ובדיקת כדאיות כלכלית ועוד).